

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Кулиев Қудратулло Ҳабибуллоевич дар мавзуи «Таъсири нуриҳои органикӣ ва маъданӣ ба ҳосилнокӣ ва сифати беҳпиёз дар минтақаи Кӯлоби вилояти Хатлон» барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсава (PhD) – доктор аз рӯи ихтисос доир ба ихтисоси 6D080902 – Сабзавотпарварӣ

Таҷрибаҳои илмӣ ва натиҷаи дастовардҳои пешқадамон исбот намудаанд, ки барои ба даст даровардани ҳосили баланди зироатҳои сабзавотӣ, дар сари вақт ва бо сифати баланд гузаронидани ҳамаи тадбиру чорабиниҳои технологияи парвариш нақши асосиро мебозад. Дар ҷараёни технологияи парвариш, муайян намудани муҳлати муътадили гузаронидани кишт ва истифодаи меъёри оптималии нуриҳои органикию минералӣ, унсурҳои асосии агротеникаи беҳпиёз ба ҳисоб мераванд.

Барои рӯёндани ҳосили баланди беҳпиёз, пеш аз ҳама интихоби дурусти муҳлати кишт ва меъёри оптималии истифодаи нуриро ба роҳ мондан лозим аст. Аз дуруст ба роҳ мондани муҳлати кишт, саросар, якхела ва пай дар ҳам пайдошавии майсаҳои солим, зичии қарордошти ниҳолҳо ва дар охир маҳсулнокии беҳпиёз вобастагии зиёд дорад.

Доктарант Кулиев Қ.Ҳ. тавонистааст, бори аввал дар шароити заминҳои оби минтақаи Кӯлоби вилояти Хатлон дар асоси гузаронидани таҳқиқоти ҳамачонибаи илмӣ, муҳлати оптималии кишт ва самаранокии технологияи парвариши беҳпиёзро вобаста аз истифодаи меъёрҳои нурии органикию минералӣ муқарар намудааст, ки он рӯёндани ҳосили баланд ва устуворро таъмин менамояд. Инчунин, бори аввал таъсири истифодаи меъёрҳои нурии органикию маъданиро ба тараккиёт, нашъунамо, нишондодҳои биометрӣ, таркиби кимиёвӣ, сохтори таркибии ҳосил, сифатнокии маҳсулот ва қобилияти нигоҳдории маҳсулоти беҳпиёз дар сардхона исбот кардааст.

Дар таҷрибаи ӯ массаи аз ҳама зиёди як растанӣ, массаи беҳпиёз ва шумораи баргҳо дар кишти баҳорӣ ва тирамоҳии навъи Ҳисорӣ дар вақти истифодаи меъёри нуриҳои маъданӣ-N240P90K90 мушоҳида гардид. Дар ин варинат баъд аз 140 рӯзи нашъунамо массаи як растанӣ нисбат ба 60 рӯзи тараккиёт ба 71,4 г., массаи беҳпиёз ба 68,6 г. ва шумораи баргҳо ба 30 дона зиёд гардидааст.

У исбот намудааст, ки ҳосили баланди беҳпиёзи навъи Ҳисорӣ дар кишти баҳорӣ ба ҳисоби миёна (55,8 т/га) ва дар кишти тирамоҳӣ (44,6 т/га) дар вақти истифодаи нуриҳои маъданӣ бо меъёрӣ N240P90K90 ба даст оварда шудааст. Ҳосили иловагӣ дар кишти баҳорӣ нисбат ба варианти назоратӣ ба 30,2 т/га ё 117,7 % ва дар кишти тирамоҳӣ ба 26,1 т/га ё 141,4 % зиёд гардидааст.

Тамоми нишондодҳои диссертатсия аз тарафи доктарант иҷро гардидааст ва натиҷаи таҳқиқотҳои мустақилонаи ӯ мебошад. Дар тӯли ҳама давраҳои иҷрои кор, ки асоси диссертатсияи мазкурро ташкил медиҳад, унвонҷӯ иҷрокунандаи таҳқиқот буд. Натиҷаҳои таҳқиқотҳои

гузаронидашуда тавассути нашри мақолаҳои илмӣ тасдиқи худро ёфтаанд.

Натиҷаи корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ дар 17 мақолаи илмӣ рӯйи ҷоп омадааст, ки 8-тои он дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва 9-тои дигараш дар маводи конференсияҳои байналмилалӣ ва ҷумуриявӣ илмӣ – амалӣ ба таъб расидааст. Аз рӯйи натиҷаҳои таҳқиқотӣ якҷанд тавсияномаҳо оид ба парвариши беҳпиёз дар минтақаи Кулоби вилояти Хатлон барои хоҷагиҳои деҳқонӣ – фермерӣ пешниҳод гардидааст.

Дар охир қайд менамоем, ки диссертатсияи Кулиев Қ. Ҳ. бешубҳа зинаи ба анҷомрасидаи таҳқиқоти илмӣ ба шумор меравад. Дар давоми солҳои таҳқиқоташ маводҳои зиёди илми ҷамоварӣ намудааст. Натиҷаи тадқиқоти илми аҳамияти калони илмӣ ва истеҳсоли дорад.

Диссертатсияи Кулиев Қудратулло Ҳабибуллоевич аз рӯи зарурати омӯзиши мавзӯ, навгониҳои илми, мазмуни илмию амалии натиҷаҳои ба даст овардашуда ба Низомномаи КОА- и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба тартиби сарфароз гардонидан ба дараҷаҳои илмӣ аз 30 июни соли 2021 № 267 ҷавобгӯ буда, муаллифи он Кулиев Қудратулло Ҳабибуллоевич барои дарёфти дараҷаи илми доктори фалсафа (PhD) – доктор аз рӯи ихтисос доир ба ихтисоси 6D080902 - Сабзавотпарварӣ сазовор мебошад.

Доктори илмҳои биологӣ, профессор,
ноиб президент – раиси

Шӯъбаи илмҳои биологияи АМИТ

Мирзораҳимзода А.К.

Имзои Мирзораҳимзода А.К. - ро

тасдиқ мекунам Сардори Шӯъбаи кадрҳо ва
корҳои махсуси Академияи
миллии илмҳои Тоҷикистон

Акрамзода Т.

« 10 » 02 2026